

Obisk postojnskih gozdarjev v Franciji

V začetku oktobra je DIT gozdarstva iz GG Postojna organiziral strokovno ekskurzijo v Francijo. Natančneje povedano, obiskali in spoznali smo razmere pri gospodarjenju z gozdovi v pokrajini Burgundiji.

Vseh gozdov v Burgundiji je 950.000 ha (30 % gozdnatost, 0,60 ha gozda na prebivalca). Od tega je 11 % državnih gozdov, 22 % javnih gozdov (vaški, mestni, občinski gozdovi) in 67 % zasebnih gozdov (200.000 lastnikov). Hrastovi gozdovi pokrivajo 65 % vseh gozdov, medtem ko je listnatih gozdov celo 83 %. Gozdov iglavcev je le 17 % in še ti so bili večinoma umetno osnovani po letu 1950. Letni posek v vseh gozdovih skupaj znaša okrog 1,5 milj. m³. Od tega je 380.000 m³ hrastovine (dob). V državni gozdarski službi, ki je strogo ločena za državne in zasebne gozdove, je skupaj 710 zaposlenih.

Najprej smo si ogledali gospodarjenje s hrastom v državnih gozdovih v Citeuxu. S temi gozdovi gospodari državno gozdarsko podjetje, ki pa ni odvisno od dohodka, ki ga ustvari. Renta iz teh gozdov se steka v državni proračun.

Tu imajo za cilj ustvariti enodoben (dvo-slojen) sestoj hrasta s proizvodnjo čim bolj kakovostne hrastovine. Pri obhodnji 160 let je ciljni premer 65–70 cm. Celotni gozdni kompleks, ki meri 3560 ha, je razdeljen na 428 oddelkov skoraj enake velikosti in pravilnih geometrijskih oblik. Pomladitvena doba je 10–12 let, svetlitev opravijo tako, da na celotni površini oddelka naenkrat odstanijo vse drevje razen semenjakov. Zaradi takšne svetlitve je mladovje močno zapleveljeno. Zato za čiščenje mladovja, ki ga opravijo ročno, potrebujejo tudi do 25 delovnih dni/ha. Pri tem čiščenju odstranijo vse grmovje in mladje nezaželenih drevesnih vrst razen hrastovega in bukovega mladja. Na prehodu letvenjaka v drogovenjak izberejo okrog 120 izbrancev (dob), ki jih vidno označijo.

Ves les prodajo na panju, in to na javnih dražbah.

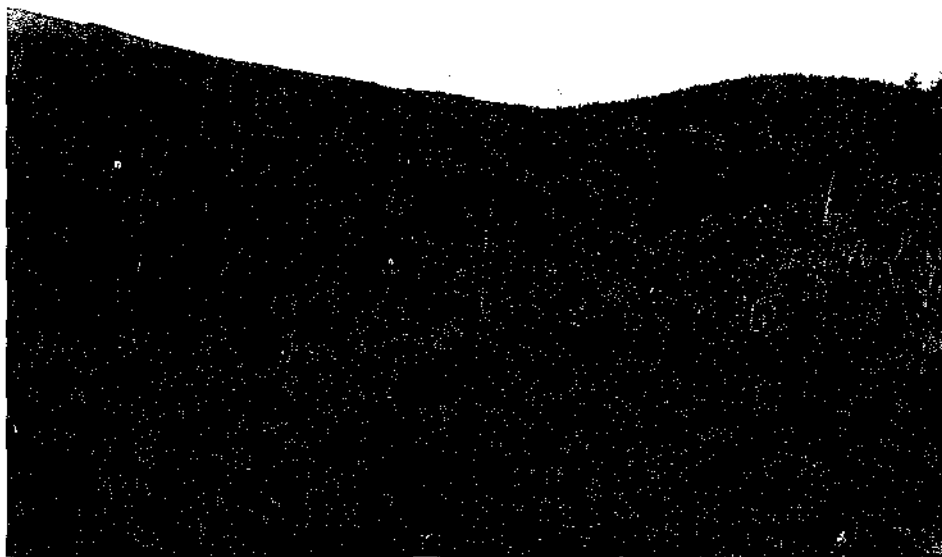
Povsem drugačen in gozdu mnogo bolj prijazen način gospodarjenja s hrastovimi gozdovi smo videli v zasebnih gozdovih v Gergyu. Dejansko so to neke vrste skupni (vaški) gozdovi s skupno površino 680 ha. Za načrtovanje in odkazilo drevja v tem gozdu je omenjena skupnost pooblastila gozdarskega inženirja, ki pa ni v državni službi. Tu so si postavili za cilj čim večjo proizvodnjo hrastovine čim boljše kakovosti v čim krajšem času s čim manjšimi stroški. Pri obhodnji 100 let je ciljni premer 70 cm. To jim uspeva, ker do skrajnosti izkoristijo rastno sposobnost vsakega kvalitetnega osebka doba. Obnovo izvajajo malopovršinsko. Svetlitev izvedejo samo tam, kjer so se posamezni osebki zelo približali ciljnemu premeru. Po domače bi rekli, da gospodarijo skupinsko postopno. Pomladitvena doba je tudi tu 10–12 let. Ker poteka obnova ob minimalnem dotoku svetlobe, v mladju skoraj ni potrebno čiščenje. Torej enoto enako kvalitetnega lesa v teh zasebnih gozdovih proizvedejo bistveno ceneje in v krajšem času kot ob enakih pogojih v državnih gozdovih.

V okolici mesta Autun smo si ogledali premeno malodonosnih gozdov listavcev v nasade iglavcev. Tu po naravi uspevajo bukovi gozdovi. Nadmorska višina je 600–700 m, matična podlaga granit in seveda atlantska klima. Tiste bukove sestoje, ki smo jih videli, prav gotovo ne bi mogli razglasiti za malodonosne, čeprav v njih gospodarijo panjevsko tako, da vsakih 10 let posekajo do 1/3 lesne zaloge najdebelejših dreves. Po našem mnenju bi se v teh gozdovih dalo z normalno nego vzgojiti dokaj kvalitetno bukovino. Vendar, ker so ti gozdovi večinoma v zasebni lasti, ker je ugodna možnost prodaje drv (bližina Pariza) in država daje zelo ugodne subvencije za vnašanje iglavcev, poleg tega pa je v zadnjih desetletjih cena lesa iglavcev pri njih naraščala hitreje od cene lesa listavcev, se lastniki množično odločajo za premene bukovih gozdov. Tako so v zadnjih

Slika 1: Naravno pomlajen presvetljen hrastov debeljak

Slika 2: Okolica Autuna. Kofikor seže pogled samo umetni nasadi iglavcev, brez najmanjše primesi listavcev.

Slika 3: S takšnim traktorjem vozijo iz mlajših sestojev na kratko skrojen les. Tudi posek in razrez sta povsem mehanizirana. Človeška roka se lesa sploh ne dotakne (človeška duša pa tega gozda ne!). (Vse slike – foto: Marko Udovič)

30 letih nastali veliki kompleksni nasadov iglavcev. Sadijo duglazijo, orjaško jelko, smreko in macesen, in to zelo redko, okrog 1700 sadik/ha (razmik 2×3 m). V teh nasadih tudi nimajo predvidene ne obhodnje ne ciljne zaloge ali ciljnega premera, ampak je čas sečnje (končni sek) prepuščen lastniku samemu.

Naši gostitelji so nam priznali, da tak način gospodarjenja z gozdovi ni najbolj naraven, je pa ekonomsko zanimiv. Kratkoročno je že mogoče tako gospodarjenje ekonomsko najdonosnejše, dolgoročno pa je gotovo tudi ekonomsko vprašljivo.

Javna gozdarska služba, zadolžena za zasebne gozdove, dejansko skrbi samo za razdeljevanje državnih subvencij za vlaganje v gozdove (pogozdovanja, ceste) in za nadzor, če so bila ta sredstva pravilno porabljena. Zato je ta služba kadrovsko zelo šibka. Tam, kjer smo bili (okolica

mesta Autun), je za 200.000 ha zasebnih gozdov v tej službi zaposlenih 9 ljudi (3 inženirji, 6 tehnikov). Letno v te gozdove vložijo 7.000.000 FF državnih subvencij.

Če na koncu strnemo vse vtise, lahko ugotovimo, da gozdnogospodarske odločitve v zasebnih gozdovih, ki v Franciji prevladujejo, v celoti obvladuje ekonomski motiv lastnikov gozdov. Država s subvencijami, nemalokrat pa očitno tudi gozdarski inženirji s svojo strokovno opredelitvijo, lastnike gozdov premalo spodbujajo k sonaravnejšemu gospodarjenju z gozdovi. Vtis je za nas poučen, saj ne gre prezreti nevarnosti, da bi prevladujoč ekonomski motiv lastnikov gozdov tudi v Sloveniji lahko v bližnji prihodnosti zelo močno enostransko vplival na gospodarjenje z našimi gozdovi.

Marko Udovič